

Sygn. akt I ACz 244/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym :

Przewodniczący:	SSA Andrzej Palacz (spr.)
Sędziowie:	SA Grażyna Demko SA Marek Klimczak

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2013 roku

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa **J. J.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Śródmieścia, Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Warszawie, Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Krakowie, Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie, Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Katowicach, Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach, Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie, Ł. W.**

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie

z dnia 9 listopada 2012 r., sygn. akt I C 1302/12

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

W dniu 20 września 2012 r. do Sądu Okręgowego w Rzeszowie wpłynął pozew o zapłatę wniesiony przez powoda J. J..

Zarządzeniem z dnia 8 października 2012 r., sygn. akt I C 1302/12, powód J. J. został wezwany do usunięcia braków formalnych pozwu w terminie 1 tygodnia pod rygorem zwrotu pozwu poprzez:

- właściwe oznaczenie strony pozwanej z podaniem pełnych nazw i adresów wszystkich jednostek organizacyjnych, z którymi wiąże się dochodzone roszczenie, a także wskazanie pełnego adresu pozwanego Ł. W. (wraz z kodem pocztowym),

- doręczenie tyle odpisów pozwu, ile jest pozwanych.

W piśmie z dnia 30 października 2012 r. (k. 9) powód oświadczył, że w wezwaniu Sąd właściwie wskazał oznaczenie strony pozwanej, jak to wynika z pozwu, a więc powtórne wskazywanie pozwanych w postaci ich nazw i adresów jest zbędne. Dodał nadto, że dołączył dwa odpisy pozwu dla Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną oraz dla pozwanego Ł. W..

Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 9 listopada 2012 r., sygn. akt I C 1302/12 Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie zarządził zwrot pozwu.

W uzasadnieniu wskazał, że powód nie wykonał zarządzenia Sądu w sposób właściwy. Stosownie do art. 126 § 1 k.p.c. każde pismo procesowe powinno zawierać m. in. imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników. Nadto gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno zawierać oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników. Wymóg określenia w pozwie obok Skarbu Państwa reprezentującej go właściwej statio fisci jest warunkiem formalnym pisma procesowego. Zgodnie natomiast z art. 128 k.p.c. do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom – w niniejszej sprawie wszystkim jednostkom organizacyjnym Skarbu Państwa, od których powód dochodzi swoich roszczeń.

Podejmowanie czynności procesowych przez Prokuratorię Generalną, o czym stanowi art. 67 § 2 k.p.c., polega wyłącznie na zastępstwie procesowym Skarbu Państwa. Przedstawicielem materialnym Skarbu Państwa nadal jednak pozostaje jednostka organizacyjna, z której działalnością jest związane dochodzone roszczenie. Stosownie do art. 130 § 1 k.p.c. jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu na skutek niezachowania warunków formalnych, albo jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym. Z kolei zgodnie z art. 130 § 2 k.p.c. po bezskutecznym upływie terminu przewodniczący zwraca pismo stronie.

Skoro powód nie uczynił zadość wezwaniu do usunięcia braków formalnych pozwu w sposób właściwy, należało zarządzić jego zwrot.

Na powyższe zarządzenie zażalenie w ustawowym terminie wniósł powód, domagając się jego uchylenia. Wskazał, że zarządzając zwrot pozwu Sąd I instancji naruszył art. 130 k.p.c., albowiem złożony pozew odpowiada wymogom przewidzianym w art. 128 i 187 k.p.c. Wzywanie do usunięcia braków pozwu było niepoprawne, na co powód wskazał w odpowiedzi na wezwanie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wezwanie do usunięcia braków formalnych pisma procesowego (w tym pozwu), a w razie jego niewykonania – zwrot pisma stronie – mogą nastąpić wyłącznie w sytuacji, gdy pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych, albo jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty (art. 130 § 1 i 2 k.p.c.). Oczywiście niedokładności pisma procesowego nie stanowią przeszkody do nadania mu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym (art. 130 § 1 zd. 2 k.p.c.). Oczywiście niedokładności to takie, które nie wpływają na możliwość wywołania właściwych skutków pisma procesowego (zob. M. Jędrzejewska, K. Weitz [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom 1, red. T. Ereciński, wyd. 3, Warszawa 2009, s. 414).

Należy zauważyć, że powód oznaczył w pozwie wszystkie jednostki organizacyjne Skarbu Państwa, z którymi wiąże dochodzone roszczenie, w sposób w pełni umożliwiający ich identyfikację, choć uczynił to w sposób niedokładny. Wskazać trzeba przy tym, że sam Sąd Okręgowy w Rzeszowie dokonał takiej identyfikacji zarówno w wezwaniu skierowanym do powoda, jak i w części wstępnej zaskarżonego zarządzenia. Z pism tych wynika więc jednoznacznie, że niedokładność w oznaczeniu jednostek organizacyjnych w żaden sposób nie wpływa na możliwość nadania biegu

pozwowi. Nadto sam pozwany w piśmie procesowym skierowanym w odpowiedzi na wezwanie Sądu wskazał, iż wiąże swoje roszczenia z działalnością tych jednostek organizacyjnych, które oznaczył Sąd w tym wezwaniu. Nie można zatem w tym zakresie twierdzić, że ten brak pozwu nie został usunięty.

Powód nie uczynił zadość wezwaniu Sądu do oznaczenia dokładnego adresu pozwanego Ł. W. wraz z podaniem kodu pocztowego. W pozwie oznaczono miejsce zamieszkania tego pozwanego poprzez wskazanie miejscowości oraz numeru konkretnego lokalu mieszkalnego. W przekonaniu jednak Sądu Apelacyjnego, brak taki nie ma charakteru uniemożliwiającego nadanie pozwowi dalszemu biegowi. W dzisiejszych możliwościach technicznych ustalenie właściwego kodu pocztowego przypisanego do danej miejscowości i konkretnego lokalu mieszkalnego nie nastręcza bowiem żadnych trudności i może zostać łatwo wykonane przez pracownika Sądu. Zatem również w tym zakresie brak było podstaw, by dokonywać zwrotu pozwu.

W ostatniej kolejności rozpatrzyć należy kwestię liczby odpisów pozwu, które powinien dołączyć powód. Jak wynika z akt sprawy, dołączył on dla pozwanych dwa odpisy pozwu. Jak sam wyjaśnił, jeden z nich dołączył dla Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną, zaś drugi dla pozwanego Ł. W..

Należy zauważyć, że przedmiotowa kwestia wiąże się ściśle z problemem obowiązkowej reprezentacji jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 z późn. zm.), zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa jest obowiązkowe do zakończenia sprawy, z zastrzeżeniem art. 8b, w sprawach prowadzonych w pierwszej instancji przed sądami okręgowymi.

Na tle tej kwestii wytworzyły się w praktyce sądowej dwa poglądy odnośnie kwestii, komu należy doręczać pisma procesowe wszczynające postępowanie sądowe przeciwko Skarbowi Państwa w sprawach, w których istnieje obowiązkowe zastępstwo procesowe Prokuratorii Generalnej.

Według poglądu pierwszego, który zaprezentował w przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy, doręczenia takiego należy dokonywać jednostkom organizacyjnym Skarbu Państwa, z którym wiąże się dochodzone roszczenia. Konsekwencją tego jest obowiązek dołączania tylu odpisów pisma wszczynającego postępowanie – pozwu czy wniosku - z działalnością ilu jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa związane jest dochodzone roszczenie.

W myśl stanowiska drugiego, pisma takie powinny być doręczane wyłącznie Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, która zastępuje Skarb Państwa, co daje podstawę do żądania odpisu pisma jedynie dla tej jednostki.

Sąd Apelacyjny, orzekający w sprawie w niniejszym składzie, opowiada się za drugim poglądem.

Należy wskazać, że stosownie do treści art. 128 § 1 k.p.c., do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom. Trzeba też jednak zauważyć, że zgodnie z art. 141 § 1 k.p.c., pełnomocnikowi procesowemu kilku osób doręcza się jeden egzemplarz pisma i załącznikom. Przepis ten stanowi uszczegółowienie zasady, iż w razie istnienia pełnomocnika procesowego, pisma procesowe doręcza się temu pełnomocnikowi, a nie reprezentowanej przez niego stronie.

Zazwyczaj strona wnosząca powództwo nie zdaje sobie sprawy, czy strona przeciwna reprezentowana będzie przez pełnomocnika, a zwłaszcza, czy kilku wskazanych w pozwie pozwanych ustanowi jednego pełnomocnika procesowego. W takiej sytuacji oczywiście wymagane jest dołączenie do pozwu tylu jego odpisów, ile osób ma występować po stronie pozwanej (art. 128 § 1 k.p.c.).

Rzecz ma się jednak inaczej w sytuacji postępowania cywilnego prowadzonego przeciwko Skarbowi Państwa, przeciwko kilku statio fisci Skarbu Państwa gdy sądem właściwym dla rozpoznania sprawy w pierwszej instancji jest sąd okręgowy. Jak wskazano powyżej, w takich sprawach istnieje obowiązkowe zastępstwo procesowe Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (art. 8 ustawy o Prokuratorii Generalnej), z zastrzeżeniem sytuacji, gdy Prokuratoria przekazuje sprawę lub grupę spraw podmiotowi reprezentującemu Skarb Państwa (art. 8b). Z przepisami tymi

koresponduje art. 67 § 2 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym w zakresie określonym odrębną ustawą za Skarb Państwa czynności procesowe podejmuje Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa. W tej sytuacji obowiązkowe zastępstwo procesowe Prokuratorii Generalnej występuje od samego początku postępowania, zaś jednostka organizacyjna (jednostki organizacyjne) Skarbu Państwa nie udziela jej odrębnego pełnomocnictwa. Obowiązkowe zastępstwo procesowe Prokuratorii Generalnej dotyczy wszystkich jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, z których działalnością związane jest dochodzone roszczenie. Oznacza to, iż pisma procesowe (w tym wszczynające postępowanie w sprawie) powinny być doręczane wyłącznie Prokuratorii Generalnej, jako pełnomocnikowi procesowemu Skarbu Państwa (art. 141 § 1 k.p.c.). Nietrafny jest zaś argument, iż Prokuratoria Generalna sprawuje wyłącznie zastępstwo procesowe, a „przedstawicielem materialnym Skarbu Państwa nadal jednak pozostaje jednostka organizacyjna, z której działalnością jest związane dochodzone roszczenie”. To powoduje, że sprawowanie przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zastępstwa procesowego kilku jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa wyłącza obowiązek dołączania tylu odpisów pozwu, ile w sprawie występuje jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa. Za wystarczające należy uznać dołączenie jednego odpisu pozwu dla Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

Nieprawidłowe było więc wzywianie powoda do usunięcia braków formalnych pozwu przez dołączenie tylu jego odpisów, ile w sprawie występuje jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, bo dołączenie jednego odpisu pozwu dla Prokuratorii Generalnej czyni zadość wymogom stawianym przez k.p.c.

Zarządzenie o zwrocie pozwu zostało zatem dokonane z naruszeniem przepisów postępowania, a to art. 130 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 128 § 1 k.p.c., art. 141 § 1 k.p.c. oraz art. 67 § 2 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. Powyższe naruszenie bez wątplenia miało wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 kpc (zmiana przez uchylenie) w związku z art. 397 § 2 kpc.